

Duh ga je odvedel v puščavo

(1,12-13)

12 *Takoj nato ga je Duh
odvedel v puščavo.*

13 *U puščavi je bil
štirideset dni
in satan ga je skušal.
Bil je med zvermi
in angeli so mu stregli.*

1. Sporočilo v kontekstu

“Ga je Duh odvedel v puščavo”, pravi Marko o Jezusu. Njegov krst, kot prehod čez Rdeče morje, označuje konec sužnosti. Toda zdaj ostane pot skozi puščavo, kjer preži sovražnik, ki nas hoče pogubiti, tako da nas zavrže ali pa prisili, da se vrnemo nazaj. Ko sprejememo odločitev, moramo plačati ceno vztrajanja pri tej odločitvi do konca.

Adam ni poslušal božje besede in je bil izgnan iz Edena v puščavo. Duh zdaj tja požene novega Adama, Sina, ki posluša Besedo. Tam sreča vse svoje brate in jih popelje nazaj v izgubljeni raj.

Jezusov krst nam predstavi Boga, ki je solidaren z našim zlom in našo smrtjo; njegove skušnjave nam pokažejo Boga, ki je solidaren z našo težavo živeti v svobodi. Kristus, s katerega curlja, ko se dviga iz vode z Duhom v sebi, se navezuje na Mojzesa, pastirja, ki vodi božjo čredo v eksodusu (Iz 63,11). Kot on tudi Jezus prehodi pot Izraela iz Egipta v obljubljeni deželi, ko so bili vsi skušani in so podlegli; zmagovit gre skozi zgodbo vsakega človeka, ki je od nekdaj padel in zato ne doseže domovine svoje želje.

Pred apostolskim delovanjem je Jezus skušan, naj uresniči Očetovo kraljestvo na

bolj učinkovit in udoben način in se odpove zvestobi izbire, ki jo je naredil v krstu. Za druge sinoptike se skušnjave vključujejo v “lakoto” (Mt 4,2; Lk 4,2) oz. v potrebo, ki jo človek ima ali človek je v razmerju do stvari, oseb ali do Boga. Stalno je prisotna nevarnost, da to lakoto zadovoljimo s posedovanjem namesto z darom – edino jedjo, ki nasiti – in da ne razlikujemo lažnih prioritet in alternativ od pravih. Matej in Luka tudi izrecno pravita, da je kot božji Sin skušan uporabiti tista sredstva, ki jih ima naša zdrav pamet za samoumevna: imetje, oblast in verski ugled. Toda to bi pomenilo odpovedati se solidarnosti z brati – edino izbiri Sina, ki jo je potrdil Oče. Kolikor je laskavo biti otroci Boga, gospodarja in vsemogonega, tako je nerodno biti otroci Boga “služabnika”, ki je ljubezen, ubožstvo, služenje in ponižnost.

Jezus je bil kot vsak izmed nas od Adama naprej skušan “v imenu dobrega”. So priložnosti, ki so v resnici lažne; so bližnjice, zaradi katerih zaidemo s poti! Kaj se ne godi v imenu dobrega vse zlo sveta? Ni potrebno delovati “v dobro”, temveč delovati dobro. Kajti dobro je tako le, če je dobro tako v začetku, na sredi in na koncu. Nikdar ni res, da namen opravičuje sredstva! Ta so vedno iste narave kot namen.

Odlomek se kot prejšnji deli na dva dela: prvi nam predstavlja Jezusa, ki je zmagovit nad skušnjo Kristus, novi človek, spravljen z naravo in v rajskem položaju; drugi nam ga predstavlja kot božjega Sina, ki mu strežijo angeli.

V skušanem *Jezusu* je bilo skušano vse človeštvo. V njegovi zmagi je vse človeštvo že premagalo zlo. On je novi Adam.

Učenec je tisti, ki združen z njim v krstu, živi isto izbiro in isto težavnost vztrajanja. Ima njegovega Duha solidarnosti z brati in mu ostaja zvest kljub sovražnikovim zvijačam. Često jih težko prepozna; in kadar jih prepozna, ga potro. Treba se je zavedati, da sovražnik daje veliko dobre volje tistemu, ki mu manjka razumnosti; tistemu, ki ima razumnost, skuša odvzeti dobro voljo tako, da mu jemlje pogum. Gospod pa daje razsodnost tistemu, ki ima navdušenje, da ne bi delal slabega misleč, da dela dobro; in daje navdušenje tistemu, ki ima razsodnost, da ne bi izgubil poguma, ko dela dobro. Kljub vsemu se zavedajmo, da v nobeni skušnjavi nismo sami in zapuščeni. Smo "po-tolaženi" s prisotnostjo njega, ki je zato želel biti skušan z nami in kot mi: "Nimamo namreč velikega duhovnika, ki ne bi mogel sočustvovati z našimi slabostmi, marveč takega, ki je kakor mi preizkušan v vsem" (Heb 4,15).

2. Branje besedila

v. 12 *Duh*. To je Duh Sina, ki je postal viden v izbiri solidarnosti z brati.

ga je povedel v puščavo. Tudi nas po prejetju krsta njegov Duh poganja ven iz Egipta in vodi po puščavi, po poti, ki vodi proti polni svobodi otrok.

Puščava je kraj svobode in skušnjave, božje zvestobe in našega dvoma, kraj ljubezni in medsebojnega spora, poti in padca. Ta podoba človekovega bivanja je polna vseh božjih darov in vseh naših izdaj. Teža življenja z bremenom našega zla – a tudi radost oblaka, ki varuje, ognja, ki vodi, mane, ki hrani, vode, ki odžaja, Besede, ki razsvetljuje in daje življenje – je puščava topilnik, v katerem Bog oblikuje človeka. V popolni samoti, brez raztresenosti, je prisiljen izbrati med smrtjo in

življenjem, nezaupanjem in zaupanjem, med lastno senco in njegovo obljubo.

v. 13 *v puščavi je bil štirideset dni*. Štirideset dni se navezuje na Mojzesovo razodetje in Elijevo pot (2 Mz 34,28; 1 Kr 19,1-8). Tudi Izrael je bil v puščavi štirideset let, razpon ene generacije, čas enega življenja. To pomeni, da je bilo vse Jezusovo življenje puščava in preizkušnja, skušnjava in boj, od začetka do konca. Tudi mi v moči krsta preidemo iz podložnosti zlu v boj zoper njega, ki traja vse življenje. Samo tisti, ki ne izbere dobrega, ni skušan od zlega!

skušal. Grška beseda *peira*, iz katere izhaja *peirazo* (skušati), pomeni poskus in preizkušnja, torej eksperiment in preizkušnja, torej tudi izkušnja in poznavanje. Izpeljana je iz *peiro*, ki pomeni iti skozi in skozi kot ost in ima isti koren kot ekperimentirati, ekspert, pericolo (nevarnost, op. prev.), perito (izkušen, op. prev.). Človeško življenje je nujno preizkušnja in spodbujanje v vseh teh pomenih, z njihovo dvoumnostjo, ki jo je treba razrešiti prav v svobodi tistega, ki more, s poskušanjem, razumeti in hoteti resnico, proti kateri hodi.

satan. Je sovražnik človeka. Zaradi njegove zavisti je prišla smrt na svet (Mdr 2,24). Njegov način delovanja je opisan v 1 Mz 3: človeka opozarja na njegovo omejenost, mu jemlje zaupanje v Boga, sugerira mu, da je njegov nasprotnik, in mu prikazuje dobro kot slabo in slabo kot dobro. V Marku je tat Besede (4,15). S svojo lažjo stoji na začetku vsega zla, kajti človek postaja beseda, ki jo poslušša. Če poslušša Boga, postaja kot on, oče resnice in ljubitelj življenja (Mdr 11,26); če poslušša satana, postaja kot on, oče laži in morilec od samega začetka (Jn 8,44).

Marko za razliko od Mateja in Luka skušnjav ne določa podrobneje. Pusti, da izstopajo v teku pripovedi kot nenehna nevarnost, da bi predčasno razglasili slavo Sina in se izognili križu

služabnika. Zato Jezus ukaže molk čudežno ozdravljenim in demonom. To je takomenovana "mesijanska skrivnost", ki je prisotna v vsem evangeliju. Ta splošna skušnjava se oblikuje v posebne skušnjave, značilne za vsakega človeka.

Prva je "protagonizem", s katerim zamenjamo božje kraljestvo z uspehom lastnega jaza. Jasno pride na dan po prvem mesijanskem dnevu, ko mu rečejo: "Vsi te iščejo" (1,35). Postaviti lastni jaz za absolutni cilj, na mesto samega Boga, je egoizem, vzrok vsega zla. Jezus bo odvrnil: "Pojdimo drugam".

Druga je iskanje "posvetne moči", da bi uresničili božje kraljestvo. Cilj je dober, toda sredstvo je zgrešeno. Kraljestvo se ne uresničuje z močjo, marveč z nemočjo tistega, ki da svoje življenje v službo bratom. Ta skušnjava se pojavi takoj po pomnožitvi kruha, ko prisili učence, da odidejo drugam (6,45). Vemo iz Janeza, da so ga hoteli narediti za kralja (Jn 6,15).

Tretja skušnjava je iskanje "verske moči". Je v želji ukloniti Boga po svoji volji, namesto da bi se uklonili njegovi. Jezus je tako skušan v vrtu (14,32-). To je dokončni boj. Paсти je sprevrženost vere: namesto da bi mi ubogali Boga, zahtevamo, da on uboga nas. Verjeti, da imamo Boga v žepu, je za nas najlažja stvar in zanj najbolj neznosna!

Vse te skušnjave so poosebljene v Petru, ko zavrača Besedo križa (8,31-). Jezus ga imenuje satan, ker misli kot ljudje, njihov način vrednotenja pa je nasproten božjemu.

Največja skušnjava tistega, ki ima dober cilj in uporablja ustrezna sredstva, je, da izgubi pogum, ko ugotavlja, da slabo uspeva dobro in z lahkoto, medtem ko dobro uspeva slabo in s težavo – in je, na koncu, poraženo. To je škandal križa – neučinkovitost in poraz dobrega. Marko Asket je govoril: "Kot noči sledijo dnevom, tako slabo sledi dobrim dejanjem". Zdi se, da prav nobeno dobro dejanje ne ostane nekaznovano! Pot, ki smo jo začeli s krstom, ni le najtežja, ampak se zdi tudi, da vodi v poraz. Poraz, ki je prej v nas kot zunaj nas!

Vendar ni potrebno, da nas skrbi. Biti skušan je dobro znamenje. Pomeni, da se borimo. Le kdor je že na tleh, ne more več pasti. Kdor stoji, je zmeraj v nevarnosti, da pade (1 Kor 10,12).

Prenašati te preizkušnje je "pravi" dokaz, da smo božji otroci. On z nami ravna kot s takimi in nas očiščuje. Drugače bi bili nezakonski otroci (Heb 12,8). Zato smo, kljub trpljenju, polni radosti in neizrekljivega veselja (Sod 1,2-; 1 Pt 1,6-).

Poleg tega se moramo zavedati, da je Bog zvest in ne bo dovolil, da bi bili skušani preko naših moči; s skušnjavo nam bo dal tudi rešitev in moč, da jo prenašamo (1 Kor 10,13).

bil je z zvermi Jezus, zvest Očetovi besedi, je novi Adam, ki živi tisto harmonijo s stvarstvom, ki je bila v začetku, pred neposlušnostjo. V njem se uresniči hrepenenje po zlati dobi, ko bo "volk prebival z jagnjetom in panter bo ležal s kozličem; teliček in levič se bosta skupaj redila, majhen deček ju bo poganjal," itd. (Iz 11,6-).

angeli so mu stregli Nebeški dvor, ki je v službi Boga, je zdaj v službi Jezusa (prim. 13,27). Prisotnost angelov razodeva njegovo identiteto: on je božji Sin, prav v kolikor se drži svoje izbire služiti. Nebo je dokončno odprto na zemljo in uresničuje se Jakobov sen. On sam je stopnišče, ki trdno povezuje Boga in človeka (1 Mz 28,12).

Kot on, tudi vsak krščeni, ki se nahaja v puščavi, ni nikdar sam: doživlja Gospodovo pomoč v službi njegovih angelov (Ps 91,11-). Novozavezni "služiti" je konkretni izraz ljubezni. Kdor služi in ljubi Boga in brate, ga ljubijo angeli in mu služijo, in celo sam Bog, ki je ljubezen in služenje.

Prevedla Mihaela Kavčič

* Vir: Silvano Fausti. *Ricorda e racconta il Vangelo. La catechesi narrativa di Marco. [Pomni in pripoveduj evangelij]. Ancora, Milano, 1991, str. 28-32.*